

Tyvemyren *Diplorhoptum fugax* (Latreille, 1798) fundet i Danmark (Hymenoptera, Formicidae)

OLE LOMHOLDT & NIS RASMUSSEN

Lomholdt, O., & Rasmussen, N.: The thief ant *Diplorhoptum fugax* (Latreille, 1798) found in Denmark (Hymenoptera, Formicidae). Ent. Meddr 53: 111-112. Copenhagen, Denmark 1986. ISSN 0013-8851.

Diplorhoptum fugax (Latreille, 1798) has long been expected to occur in Denmark. A colony was found September 18, 1985 under a small, flat stone on a coastal slope exposed to the sun in NE Zealand. The species was associated with *Tetramorium caespitum*.

O. Lomholdt, Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, DK-2100 København, Danmark.

N. Rasmussen, Åvangen 4, DK-3390 Hundested, Danmark.

Et fund af denne, for Danmark nye art, blev gjort på »Sølagerbakken«, ca. 4 km. SØ for Hundested i nordøstsjælland. Boet blev konstateret af Nis Rasmussen den 18. september 1985 under en lille, flad sten. Denne del af bakken er kendetegnet ved den relativt tørre, sandede og soleksponerede jordbund og den resulterende flora, der overvejende udgøres af tørketolererende græsarter. Antallet af myresamfund på lokaliteten er overordentlig højt, og rederne ligger i mange tilfælde meget tæt ved hinanden.

Boet bestod af et relativt lille antal individer, ca. 200 arbejdere, nogle få larver samt 5 vingede, dvs. ubefrugtede dronninger. Arten er i udlandet kendt for at etablere boer, der kan omfatte omkring 100.000 individer. Boet ved Sølager stod via fine gange i forbindelse med en rede af Græstørvsmyren *Tetramorium caespitum*, og navnet Tyvemyre hentyder da også til artens levevis, idet den ofte ernærer sig af andre myrearters yngel.

Det er en lille, aggressiv, lyst gulbrun art, der tilhører underfamilien Myrmicinae. Arbejderne er 1,4 - 3 mm. store og minder habituel om især Faraomyren, men er let genkendelige ved at mangle tornene på propodeum samt ved at have to små tænder på forranden af clypeus (Fig. 1). Dronningerne er betydelig større (6 - 6,5 mm.), sort-brune, og hannerne måler 4 - 4,8 mm. Se i øvrigt Collingwood, 1979. Listen over værtsarter

tæller mindst 26 arter. Honningdug fra rod-lus (på rødder sugende skjoldlus og bladlus) menes at være et vigtigt supplement til den ellers meget proteinrige kost. Værtsmyrerne (ofte arter af *Lasius* og *Formica*) synes kun at have det til fælles, at de også foretrækker relativt tørre og varme lokaliteter.

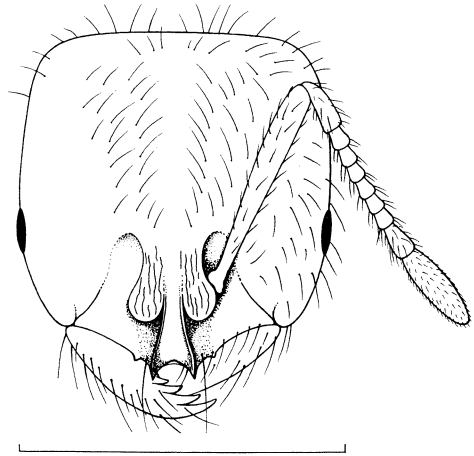

Fig. 1. *Diplorhoptum fugax*. Hovede af arbejder. Målestokken er 0,5 mm.

D. fugax-redesystemet står som nævnt i forbindelse med værtens via tynde gange. Disse ganges diameter er for lille til, at værtens arbejdere kan anvende dem. Desuden af-

sondrer Tyvemyren et duftstof (feromon) på byttet, der virker stærkt afvisende på værtens arbejdere, således at *D. fugax* ikke angribes under tyvetogtet. Det duftstof, der vejleder Tyvemyrerne i de tynde gange produceres i den såkaldte Dufour's kirtel, og det feromon, der afviser/passificerer værten stammer fra giftkirtlen. Begge disse kirtler er beliggende i den bageste del af bagkroppen.

Tyvemyren har været forsøgt anvendt til bekæmpelse af især Havemyren *Lasius niger*, hvor denne har været generende for mennesket, men resultaterne af disse forsøg kendes ikke. En udførlig redegørelse for artens biologi findes f. eks. i Dumpert (1978), der citerer Hölldobler (1973) ret grundigt.

Artens forekomst i Danmark har længe været ventet, og det er blevet foreslået at lede efter den i de sydligste egne af landet (Larsson, 1943).

Sølager befinder sig ikke just i det sydlige Danmark, men er alligevel beliggende i et af de varmeste områder af landet – det, der enten betegnes som »det subkontinentale floro-område« eller området med såkaldt storebæltsklima, der er kendetegnet ved relativ ringe nedbør og et højt antal solskinstimer i

sommerhalvåret. Det er meget sandsynligt, at arten har etableret sig flere andre steder her i landet, men antallet af myrespecialister i Danmark kan let tælles på én hånd. Artens udbredelsesområde er ellers meget stort, spændende fra England og Spanien i vest til Japan i øst. De nærmeste forekomster i Skandinavien er Skåne, Øland og Gotland i Sverige.

Litteratur

- Collingwood, C.A., 1979: The Formicidae (Hymenoptera) of Fennoscandia and Denmark. – Fauna ent. scand. 8: 1-174. Scandinavian Science Press Ltd., Klampenborg, Denmark.
- Dumpert, K., 1978: Das Sozialleben der Ameisen. – Pareys Studentexte 18: 1-253. Berlin, Hamburg, Tyskland.
- Hölldobler, B., 1973: Chemische Strategie beim Nahrungserwerb der Diebsameise (*Solenopsis fugax* Latr.) und der Pharaoameise (*Monomorium pharaonis* L.). – Oecologia 11: 371-380.
- Larsson, S.G., 1943: Myrer. – Danmarks Fauna 49. Gads forlag, København.